

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

ВИРОБИ ПАРФУМЕРНО-КОСМЕТИЧНІ

Правила приймання, відбирання проб,
методи органолептичних випробувань

ДСТУ 5009:2008

Видання офіційне

БЗ № 6–2008/237

Київ
ДЕРЖСПОЖИВСТАНДАРТ УКРАЇНИ
2009

ПЕРЕДМОВА

1 РОЗРОБЛЕНО: Технічний комітет «Продукція парфумерно-косметичної промисловості» (ТК 84)

РОЗРОБНИКИ: **М. Ніколау; В. Палюх; В. Сікалов** (науковий керівник); **Н. Шашло**

2 ПРИЙНЯТО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ: наказ Держспоживстандарту України від 12 червня 2008 р.
№ 192

3 УВЕДЕНО ВПЕРШЕ (зі скасуванням в Україні ГОСТ 29188.0–91)

Право власності на цей документ належить державі.
Відтворювати, тиражувати і розповсюджувати його повністю чи частково
на будь-яких носіях інформації без офіційного дозволу заборонено.
Стосовно врегулювання прав власності треба звертатися до Держспоживстандарту України

Держспоживстандарт України, 2009

ЗМІСТ

	с.
1 Сфера застосування	1
2 Нормативні посилання	1
3 Терміни та визначення понять	1
4 Правила приймання	2
5 Відбирання проб	2
6 Методи органолептичних випробовувань	3

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

ВИРОБИ ПАРФУМЕРНО-КОСМЕТИЧНІ

Правила приймання, відбирання проб,
методи органолептичних випробувань

ИЗДЕЛИЯ ПАРФЮМЕРНО-КОСМЕТИЧЕСКИЕ

Правила приемки, отбор проб,
методы органолептических испытаний

PERFUMERY AND COSMETICS

Acceptance rules, sampling,
methods of organoleptic testing

Чинний від 2009–01–01

1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

Цей стандарт поширюється на парфумерно-косметичні вироби (далі за текстом — ПК вироби) та встановлює правила приймання, відбирання проб і методи органолептичних випробувань.

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

У цьому стандарті є посилання на такі нормативні документи:

ДСТУ 2472:2006 Продукція парфумерно-косметична. Терміни та визначення понять

ГОСТ 6709–72 Вода дистилированная. Технические условия (Вода здистильована. Технічні умови)

ГОСТ 9284–75 Стекла предметные для микропрепаратов. Технические условия (Скло предметне для мікропрепаратів. Технічні умови)

ГОСТ 12026–79 Бумага фильтровальная лабораторная. Технические условия (Папір фільтрувальний лабораторний. Технічні умови)

ГОСТ 25336–82 Посуда и оборудование лабораторные стеклянные. Типы, основные параметры и размеры (Посуд та устаткування лабораторні скляні. Типи, основні параметри і розміри)

ГОСТ 28498–90 Термометры жидкостные стеклянные. Общие технические требования. Методы испытаний (Термометри рідинні скляні. Загальні технічні вимоги. Методи випробування).

3 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

У цьому стандарті використано такі терміни та визначення позначених ними понять:

3.1 парфумерно-косметичні вироби

Згідно з ДСТУ 2472

3.2 пакована одиниця ПК виробу

Одиниця ПК виробу разом з опакованням, в яке вона запакована.

4 ПРАВИЛА ПРИЙМАННЯ

4.1 ПК вироби приймають партіями.

Партією вважають будь-яку визначену кількість ПК виробу конкретної назви з однаковими фізико-хімічними й органолептичними показниками, вироблену за однакових умов, оформлену одним документом за встановленою формою із зазначенням:

- назви підприємства-виробника та його підпорядкованості;
- коду виробника і його товарного знаку (якщо є);
- назви і призначеності ПК виробу;
- розміру партії (в кілограмах або кубічних сантиметрах);
- номера партії;
- позначення нормативного документа на ПК виріб;
- дати виготовлення (місяць, рік);
- терміну придатності (в місяцях).

4.2 Перевірці відповідності пакування і маркування вимогам нормативних документів підлягають 3 % пакованих одиниць ПК виробу, відібраних із різних місць партії, але не менше трьох пакованих одиниць

4.3 Якщо у вибірці більше ніж 3 % ПК виробів не відповідає вимогам нормативної документації на цей виріб стосовно пакування та маркування, проводять повторне випробовування на подвоєній вибірці.

За результатами повторної перевірки партію бракують, якщо у вибірці більше ніж 3 % ПК виробів не відповідає вимогам нормативної документації на цей виріб.

За наявності менше ніж 3 % ПК виробів, які не відповідають вимогам нормативної документації, партію приймають, вилучивши тільки фактично виявлену кількість забракованих виробів.

4.4 У разі одержання незадовільних результатів випробування, хоч за одним із органолептичних або фізико-хімічних показників, проводять повторне перевіряння на подвоєній вибірці від тієї самої партії.

Результат повторної перевірки поширюється на всю партію.

5 ВІДБИРАННЯ ПРОБ

5.1 Залежно від консистенції органолептичні показники визначають для таких груп ПК виробів:

- рідинної консистенції (рідини, рідинні емульсії, суспензії, гелі);
- густої консистенції (кремо-, геле-, пасто- та воскоподібні);
- твердої консистенції (кристалічні, порошкоподібні та компактні).

5.2 Для перевірки ПК виробів за органолептичними та фізико-хімічними показниками з відібраних за 4.2 пакованих одиниць складають вибірку згідно з таблицею 1.

Таблиця 1 — Мінімальний розмір вибірки для визначення органолептичних і фізико-хімічних показників

ПК виріб	Об'єм партії (кількість пакованих одиниць), шт.	Мінімальний розмір вибірки, шт.
Рідинної консистенції	до 1000	6
	більше ніж 1000	5 (з кожної 1000)
Твердої консистенції	до 20 000	10
	більше ніж 20 000	3 (з кожних 5000)
Густої консистенції	до 1000	6
	більше ніж 10 000	3 (з кожних 5000)

5.3 Масу чи об'єм об'єднаної проби треба зазначати в нормативній документації на конкретну парфумерно-косметичну продукцію.

5.4 Посуд для об'єднаної проби має бути скляним, чистим, сухим, без стороннього запаху, місткістю більшою за розмір проби на від 5 % до 10 %.

Він має герметично закриватися пробкою, яку в разі потреби захищають фольгою чи пергаментом.

5.5 На посуд з об'єднаною пробкою прикріплюють етикетку із зазначенням:

- назви ПК виробу;
- назви підприємства-виробника;
- номери та маси партії;
- дати виготовлення ПК виробу;
- кількості проб у вибірці;
- дати та місця відібрання проби;
- прізвища особи, яка відбрала пробу;
- позначення нормативного документа на ПК виріб.

6 МЕТОДИ ОРГАНОЛЕПТИЧНИХ ВИПРОБОВУВАНЬ

До органолептичних показників ПК виробів належать: зовнішній вигляд, колір, однорідність і запах.

6.1 Визначання зовнішнього вигляду, кольору й однорідності

Суть методу полягає у визначанні структури та однорідності ПК виробу в добре освітленому приміщенні та візуальному оцінюванні кольору випробовуваного виробу в порівнянні зі зразком-еталоном.

6.1.1 Засоби контролювання та допоміжні матеріали

- **Стакан** В1(2)-100 ТС — згідно з ГОСТ 25336.
- **Скло предметне** — згідно з ГОСТ 9284.
- **Лампа електрична** 40 Вт — згідно з чинною нормативною документацією.
- **Папір фільтрувальний лабораторний** — згідно з ГОСТ 12026.

6.1.2 Випробовування

6.1.2.1 Зовнішній вигляд, колір і прозорість ПК виробів рідинної консистенції визначають огляданням проби за денного світла чи у відбитому світлі електричної лампи після кількох перевертань прозорого флакона закупорювальним засобом донизу.

Для ПК виробів, розфасованих у непрозорі флакони, пробу в кількості від 30 см³ до 50 см³ виливають у стакан і оглядають на тлі аркуша білого паперу.

6.1.2.2 Зовнішній вигляд і колір ПК виробів густої консистенції визначають огляданням проби, яку наносять тонким шаром на предметне скло чи аркуш білого паперу.

Однорідність (відсутність грудок і кришок) визначають на дотик легким розтиранням проби.

6.1.2.3 Зовнішній вигляд і колір ПК виробів твердої консистенції визначають огляданням виробу на поверхні скла.

6.1.3 Опрацювання результатів

ПК вироби рідинної консистенції вважають прозорими, якщо під час візуального оглядання в них не виявлено завислих частинок або інших нерозчинних складників.

Колір випробовуваного виробу має бути властивим кольору ПК виробу конкретної назви.

У разі складних кольорів на першому місці зазначають той колір, який наявний меншою мірою, а потім через дефіс — колір, який переважає.

Ступінь інтенсивності кольору ПК виробу характеризується як незабарвлений, слабо забарвлений або інтенсивно забарвлений.

6.2 Визначання запаху

Суть методу полягає в органолептичному оцінюванні запаху випробовуваного ПК виробу та порівнюванні його із запахом, властивим для ПК виробу конкретної назви.

6.2.1 Засоби та допоміжні пристрої

- **Стакан** будь-якого типу місткістю 50 см³ — згідно з ГОСТ 25336.
- **Термометр рідинний скляний** з діапазоном вимірювання температури від 0 °С до 100 °С і ціною поділки 1 °С — згідно з ГОСТ 28498.
- **Вода здистильована** — згідно з ГОСТ 6709.
- **Папір цупкий.**

6.2.2 Визначання запаху ПК виробів рідинної, твердої та густої консистенції

Запах ПК виробів рідинної консистенції (крім шампунів) визначають органолептичним методом із використанням смужки цупкого паперу розміром 10 мм х 160 мм, змоченого на 1/6 довжини випробовуваною рідиною.

Запах засобів доглядання за волоссям визначають органолептичним методом із використанням смужки цупкого паперу розміром 10 мм х 160 мм, змоченого на 1/6 його довжини свіжоприготовленим водним розчином із масовою часткою 10 % ПК виробу, що його випробовують, за температури розчину від 40 °С до 45 °С, а для хни і басми — від 50 °С до 60 °С.

Запах ПК виробів твердої та густої консистенції визначають органолептичним методом після визначення зовнішнього вигляду за 6.1.2.

6.2.3 Опрацьовування результатів

Запах ПК виробу перевіряють періодично протягом 15 хв на відстані від 40 мм до 60 мм. Запах випробовуваного виробу має бути властивим запаху ПК виробу конкретної назви.

6.3 Органолептичні показники визначають за кімнатної температури (20 ± 5) °С.

У разі особливих умов випробовування — їх потрібно зазначати у нормативному документі на конкретний вид продукції.

Код УКНД 71.100.70

Ключові слова: парфумерно-косметичні вироби, правила приймання, відбирання проб, органолептичні показники, методи випробовування, об'єднана проба.

Редактор **Г. Халімон**
Технічний редактор **О. Касіч**
Коректор **Л. Ящук**
Верстальник **Т. Шишкіна**

Підписано до друку 06.03.2009. Формат 60 × 84 1/8.
Ум. друк. арк. 0,93. Зам. Ціна договірна.

Виконавець
Державне підприємство «Український науково-дослідний і навчальний центр
проблем стандартизації, сертифікації та якості» (ДП «УкрНДНЦ»)
вул. Святошинська, 2, м. Київ, 03115

Свідectво про внесення видавця видавничої продукції до Державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції від 14.01.2006 р., серія ДК, № 1647